

“Temel Hakların Korunması Konusunda Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi ile Yasama, Yürütme ve Yargı Organları Arasındaki İlişkiler”

Dr. Farhad Abdullayev
Azerbaycan Cumhuriyeti
Anayasa Mahkemesi Başkanı

Sayın Başkan Zühtü Arslan,

Saygıdeğer Meslektaşlarım,

Değerli Arkadaşlar,

Öncelikli olarak, Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi adına, Mahkemenizin 55. kuruluş yıldönümü vesilesiyle gerçekleştirilen bu etkinlik kapsamında Sayın Başkan Zühtü Arslan başkanlığındaki Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesini, mahkeme üyelerini, personelini ve mahkemenin eski üyeleri ve başkanlarını tebrik etmek istiyorum.

Mahkemenin 55 yıldır süregelen yoğun ve başarılı faaliyetleri Türk devletinin korumasına ve anayasal değerlerin güvence altına alınmasına yöneliktir. Ve son yıllarda verilen çok önemli kararlar da Türk Anayasa Mahkemesinin devletçilik ilkesi ile hukukun üstünlüğü ilkesine olan bağlılığını ortaya koymaktadır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve tüm Azerbaycan halkı, 16 Temmuz 2016 tarihinde meydana gelen ve bu ilkeleri, insan hak ve özgürlüklerini, insanların iradesini ve genel olarak Türk devletini hedef alan darbe teşebbüsünü şiddetle kınamış ve Türk halkına ve Türkiye'nin meşru yönetimine olan desteğini dile getirmiştir.

Türk Anayasa Mahkemesi, uluslararası yargı camiasına ve yabancı meslektaşlarına 16 Temmuz 2016 tarihli olayların içyüzünü göstermek için elinden gelen gayreti göstermiştir.

Gerçekleştirdiği faaliyetler ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin hukukun üstünlüğünün güvence altına alınmasına ve hukuki toplumun teşvik edilmesine katkı sağlamaya devam edeceğine eminim.

Sayın Yuvarlak Masa Toplantısı Katılımcıları,

Modern dünyada her devlet, insan hakların korunması konusunda güçlü güvenceler oluşturma gereksinimi ile karşılaşır. Zira sadece bu güvenceler ile vatandaşların Anayasanın ruhuna ve lafzına olan güveni desteklenebilir.

Bu tür durumlarda, anayasal denetimi gerçekleştiren kurumlar, insan hakları ve özgürlüklerinin korunması açısından önemli mekanizmalardan biri olarak hareket eder.

Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, geniş yetkilere haiz modern bir anayasal denetiminden sorumlu kuruluştur. Bu denetimin yetkisi, geniş bir yelpazeden oluşan hukuki iş ve işlemleri kapsamaktadır.

Mahkeme, hukuk kurallarının mahiyetini belirlemek suretiyle, hukukun uygulanması bağlamında tek yasal uygulamayı oluşturma imkânını elde eder. Buradaki önemli husus, Anayasa Mahkemesinin hukuk kurallarının resmi yorumunu yaparak herhangi bir hukuk kuralının Anayasaya aykırı şekilde uygulanmasını imkânsız kılmasıdır. Anayasa Mahkemesinin bu yetkisi, hukuki belirlilik ilkesinin gerçekleştirilmesi amacına hizmet eder. Bir kanun veya hukuk kuralının, hukuki belirlilik ilkesiyle örtüşmesi ve hukuk kurallarının kesin ve açık olmasını sağlaması oldukça önemlidir.

Anayasada kendisine tanınan yetkileri kullanırken Anayasa Mahkemesi, diğer erklerle etkileşim halinde hareket eder, ulusal hukuk sisteminin oluşturulması ve mevzuatın geliştirilmesine katkıda bulunur ve yasal konumunu kullanarak mevzuatı zenginleştirir.

Bazı durumlarda, Anayasa Mahkemesi incelenen davanın diğer erklerin yetkisi kapsamında kaldığına karar verebilir. İlgili makamlar, Mahkeme kararında yer alan hususları temel alarak hangi yasal değişiklikler yapılması veya başkaca neler yapılması gerektiği konusunda Mahkemenin tavsiyesini alırlar.

Anayasa Mahkemesi; Anayasanın üstünlüğünü, vatandaşların yasal menfaatlerini, insan hakları ve özgürlüklerini korumak adına, aralarında

Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinin ve Bakanlar Kurulunun bulunduğu ilgili organlara mevzuatta yer alan hukuk kurallarının eksiksiz hale getirilmesi gerektiğini mükerreren tavsiye etmiştir.

Anayasa Mahkemesinin bir hukuk kuralının Anayasaya aykırı olduğunu tespit etmesi ve söz konusu normun yasal etkisini yitirmesi halinde, mevzuatta boşluk meydana gelebilir. Bu tür durumlarda, ilişkilerin düzenlenmesinin önemini dikkate alan Anayasa Mahkemesi, yeni hukuk kuralı Yasama Organı tarafından ayrıntılı bir şekilde formüle edilene kadar geçici kuralları oluşturur. Ancak, bu durum, Anayasa Mahkemesinin yasama erkinin yetkilerine yaptığı bir müdahale olarak değerlendirilemez.

Genel itibariyle, Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu, şu ana kadar, 347 karar vermiştir. Bu kararların 312 tanesi doğrudan insan hakları ve özgürlüklerinin korunmasına ilişkindir. Bu kararlarda ise, mahkemeye başvuru hakkı, mülkiyet hakkı, konut hakkı, sosyal haklar ile diğer hakların korunmasına ilişkin önemli hususlar ele alınmıştır.

Değerli katılımcılar,

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev önderliğinde gerçekleştirilen yargısal ve yasal reformlarda esas öncelik konusu, insan haklarının korunmasıdır. Gelişmekte olan her ülkenin temel amacı, insan hakları ve özgürlüklerinin tam anlamıyla uygulanmasıdır. Anayasa Mahkemesi, anılan görevini, bu özlü sunumumda bahsettiğim hususlar temelinde diğer erklerle etkileşim içerisinde yürütür.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.